

สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน (Islamic Republic of Afghanistan)

เมืองหลวง กรุงคาบูล

ที่ตั้ง ภูมิภาคเอเชียใต้ ค่อนไปทางเอเชียกลาง บริเวณเส้นละติจูดที่ 33 องศาเหนือ เส้นลองจิจูดที่ 65 องศาตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 652,230 ตร.กม. ไม่มีทางออกทะเล เป็นจุดเชื่อมต่อเอเชียตะวันออก เอเชียใต้ และเอเชียกลาง ทำให้มีความสำคัญในทางภูมิรัฐศาสตร์ และได้รับความสนใจจากมหาอำนาจมาโดยตลอด

อาณาเขต ความยาวของเส้นพรมแดนทั้งหมด 5,987 กม.

ทิศเหนือ	ติดกับเติร์กเมนิสถาน (804 กม.) อุซเบกิสถาน (144 กม.) และทาจิกิสถาน (1,357 กม.)
ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	ติดกับจีน (91 กม.)
ทิศตะวันออกและทิศใต้	ติดกับปากีสถาน (2,670 กม.)
ทิศตะวันตก	ติดกับอิหร่าน (921 กม.)

ภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบสูง มีที่ราบอยู่ทางเหนือและตะวันตกเฉียงใต้ แหล่งน้ำธรรมชาติมีจำกัด ส่วนใหญ่รับน้ำจากแหล่งน้ำที่มีต้นทางในประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งน้ำที่เกิดจากหิมะละลาย การขาดการพัฒนาระบบชลประทานทำให้ไม่สามารถกระจายน้ำไปยังพื้นที่ต่าง ๆ และส่งผลให้อัฟกานิสถานต้องประสบปัญหาภัยแล้ง

ภูมิอากาศ แล้งและกึ่งแล้ง มี 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ ระหว่าง มี.ค.-พ.ค. อาจมีฝนและหิมะละลายฤดูร้อนระหว่าง มิ.ย.-ส.ค. อากาศร้อน โดยเฉพาะทางตะวันตกเฉียงใต้ บางพื้นที่อุณหภูมิสูงกว่า 35 องศาเซลเซียส ยกเว้นพื้นที่แถบภูเขา อากาศไม่ร้อนจัด และเย็นในตอนกลางคืน ฤดูใบไม้ร่วง ระหว่าง ก.ย.-พ.ย. และฤดูหนาวระหว่าง ธ.ค.-ก.พ. อากาศหนาวจัด และมีหิมะปกคลุมเกือบทุกพื้นที่ทั่วประเทศ บางพื้นที่ติดลบ 15-20 องศาเซลเซียส ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อย คือ แผ่นดินไหว และภัยแล้ง

ประชากร 44,264,466 คน (ต.ค.2568) ประกอบด้วย เชื้อสายปชตุน หรือ ปาทาน 42% ทาจิก 27% ฮาซารา 9% อุซเบก 9% ไอมัก 4% และอื่น ๆ 4% อัตราส่วนประชากรจำแนกตามอายุ : วัยเด็ก (0-14 ปี) 43% วัยรุ่นถึงวัยกลางคน (15-64 ปี) 54% วัยชรา (65 ปีขึ้นไป) 2.4% อายุขัยเฉลี่ยของประชากร 66.5 ปี แยกเป็นชาย 64.9 ปี และหญิง 68.1 ปี อัตราการเกิด 28.56 คนต่อประชากร 1,000 คน ขณะที่อัตราการตาย 5.9 คนต่อประชากร 1,000 คน ส่งผลให้อัตราการเพิ่มของประชากรอยู่ที่ 2.8%

ศาสนา อิสลาม นิกายซุนนี 84.7-89.7% นิกายชีอะฮ์ 10-15% และอื่น ๆ 0.3%

ภาษา ภาษาราชการ ได้แก่ อัฟกันเปอร์เซียหรือดารี 77% ปสโต 48% และภาษาอื่น ๆ ได้แก่ เติร์ก 3% และภาษาถิ่นอีกประมาณ 30 ภาษา 4%

การศึกษา อัตราการรู้หนังสือ 37% ชาย 52% และหญิง 27% แม้อัฟกานิสถานประสบปัญหาทางการศึกษา เนื่องจากการขาดแคลนงบประมาณและบุคลากรทางการศึกษา ปัญหาความมั่นคงภายใน ตลอดจนค่านิยมทางวัฒนธรรม แต่ชาวอัฟกันที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปยังสามารถอ่านออกเขียนได้ ทั้งนี้ กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund-UNICEF) ประเมินว่า ผู้หญิง 80% และผู้ชายประมาณ 50% ยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม

รัฐบาลตอลิบานไม่อนุญาตให้นักเรียนและนักศึกษาหญิงที่เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับมหาวิทยาลัยเข้าเรียนตามปกติทุกแห่ง โดยอ้างว่า อยู่ระหว่างปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายชะรีอะฮ์ อย่างไรก็ตาม อัฟกานิสถานมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษามากกว่า 40 แห่ง กระจายอยู่ตามจังหวัดสำคัญ เช่น Kabul University, American University of Afghanistan, Kandahar University, Herat University, Balkh University, Nangarhar University และ Khost University

การก่อตั้งประเทศ อัฟกานิสถานตั้งขึ้นจากการเข้าไปยึดครองพื้นที่ของชนเผ่าปาทานเมื่อศตวรรษที่ 18 โดยมีการจัดตั้งราชวงศ์ปกครอง ศูนย์กลางอยู่ที่เมืองกันดาฮาร์ ต่อมาในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 จึงย้ายไปยังคาบูล อัฟกานิสถานกลายเป็นรัฐกึ่งชนในการแข่งขันอิทธิพลระหว่างสหราชอาณาจักรกับสหภาพโซเวียต ก่อนจะได้รับเอกราชจากสหราชอาณาจักรเมื่อ 19 ส.ค.2462 มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐบาล จนกระทั่งมีการยึดอำนาจปกครองเมื่อปี 2516

สหภาพโซเวียตเข้ายึดครองอัฟกานิสถานเมื่อปี 2522 ทำให้เกิดขบวนการมุญาฮิดีนต่อต้านสหภาพโซเวียต โดยการสนับสนุนของสหรัฐฯ และปากีสถาน ทำให้สหภาพโซเวียตถอนทหารออกไปเมื่อปี 2532 แต่อัฟกานิสถานยังประสบปัญหาสงครามกลางเมือง เนื่องจากการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างกลุ่มต่าง ๆ จนกระทั่งกลุ่มตอลิบาน ซึ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาหัวรุนแรงที่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนสอนศาสนาในปากีสถานสามารถยึดครองคาบูลและขึ้นปกครองประเทศเมื่อปี 2539 ก่อนถูกโค่นล้มจากการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐฯ เมื่อปี 2544 และเป็นการเริ่มต้นการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยครั้งใหม่ในอัฟกานิสถาน โดยได้รับการสนับสนุนจากประเทศตะวันตกทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และการทหาร

วันชาติ 19 ส.ค. (ได้รับเอกราชจากสหราชอาณาจักรเมื่อปี 2462)

การเมือง ปกครองระบอบศาสนาญรัฐแบบรัฐอิสลาม (Islamic Emirate) ที่มีการรวมศูนย์อำนาจอย่างเบ็ดเสร็จ หลังจากกลุ่มตอลิบานเข้ายึดอำนาจเมื่อ ส.ค.2564 และเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง พร้อมกับเปลี่ยนชื่อประเทศเป็น รัฐอิสลามอัฟกานิสถาน (Islamic Emirate of Afghanistan-IEA) แต่ยังไม่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ โดยมีนาย Hibatullah Akhundzada ดำรงตำแหน่งผู้นำสูงสุด ทำหน้าที่กำกับดูแลและมีอำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศ ขณะที่การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของอัฟกานิสถานแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 34 จังหวัด

ฝ่ายบริหาร : นรม. ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ปัจจุบัน Mullah Muhammad Hassan Akhund ดำรงตำแหน่ง นรม.รักษาการ และหัวหน้าคณะรัฐมนตรี มี รอง นรม. อย่างน้อย 2 คน และมี คณะรัฐมนตรี จำนวน 33 ตำแหน่ง ซึ่งล้วนเป็นสมาชิกอาวุโสของกลุ่มตอลิบานทั้งหมด

ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการ : รัฐบาลตอลิบานยกเลิกระบบการปกครองแบบรัฐสภาและใช้กฎหมายอิสลาม (ชะรีอะฮ์) อย่างเข้มงวดเป็นหลักในการบริหารประเทศ ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดด้านตุลาการคือ หัวหน้าผู้พิพากษาศาลสูงสุด (Chief Justice of the Supreme Court) ซึ่งทำหน้าที่ดูแลระบบศาลและผู้พิพากษาทั้งหมด ปัจจุบันดำรงตำแหน่งโดย Molvi Abdul Hakim Haqqani

พรรคการเมือง : รัฐบาลตอลิบานสั่งห้ามจัดกิจกรรมทางการเมืองและยกเลิกระบบพรรคการเมืองทั้งหมด ส่งผลให้ปัจจุบันไม่มีความเคลื่อนไหวทางการเมืองจากพรรคการเมืองใด ๆ

เศรษฐกิจ เศรษฐกิจอัฟกานิสถานเมื่อปี 2568 ยังคงอยู่ในภาวะวิกฤต เปราะบาง และถูกโดดเดี่ยวจากนานาชาติ นับตั้งแต่กลุ่มตอลิบานยึดอำนาจเมื่อปี 2564 ส่งผลให้หลายประเทศระงับการให้ความช่วยเหลือ และมีการอายัดทรัพย์สินของธนาคารกลางมูลค่ากว่า 9,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แม้จะมีการคาดการณ์ว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product-GDP) จะเติบโตในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนและการว่างงานที่เรื้อรัง การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและการเดินทางกลับของผู้ย้ายถิ่นฐานยิ่งเพิ่มแรงกดดันต่อทรัพยากรของประเทศ ส่งผลให้รายได้ประชาชาติต่อหัวมีแนวโน้มลดลง ภายใต้สภาวะดังกล่าว รัฐบาลตอลิบานจำเป็นต้องพึ่งพารายได้ภายในประเทศเป็นหลัก โดยการจัดเก็บภาษีศุลกากร และการเร่งทำสัญญาสัมปทานเพื่อขุดสำรวจทรัพยากรธรรมชาติและแร่ธาตุ เพื่อเป็นแหล่งรายได้สำคัญในการบริหารประเทศ

ปัจจัยสำคัญที่ฉุดรั้งเศรษฐกิจ คือ การขาดสภาพคล่องทางการเงินจากภายนอกอย่างรุนแรง จากการที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund-IMF) และธนาคารโลกระงับความช่วยเหลือ ทำให้ระบบธนาคารไม่สามารถเข้าถึงเงินทุนและการลงทุนจากต่างประเทศ ส่งผลกระทบ

โดยตรงต่อบริการสาธารณสุขที่จำเป็น เช่น สาธารณสุข และการศึกษา แม้ค่าเงินอัฟกานีเริ่มมีเสถียรภาพจากมาตรการบริหารอัตราแลกเปลี่ยนและเงินช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม แต่อัฟกานิสถานยังคงเปราะบางเนื่องจากต้องเผชิญการขาดดุลการค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับแนวโน้มในปี 2569 สถานการณ์ยังคงมีความไม่แน่นอนสูง และปัญหาด้านมนุษยธรรมจะยังคงดำเนินต่อไป การเติบโตอย่างยั่งยืนแทบเป็นไปไม่ได้ トラบดที่อุปสรรคเชิงโครงสร้างยังไม่ถูกแก้ไข โดยเฉพาะข้อจำกัดด้านการศึกษาและการจ้างงานของสตรี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ขัดขวางการใช้ศักยภาพทุนมนุษย์ของประเทศอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ความขัดแย้งภายในและปัญหาการทุจริตยังคงเป็นความเสี่ยงหลักที่บั่นทอนความเชื่อมั่นของนักลงทุนในระยะยาว ทั้งนี้ เศรษฐกิจอัฟกานิสถานยังคงพึ่งพารายได้ภายในประเทศเป็นหลัก แต่ยังห่างไกลจากความยั่งยืน และยังเผชิญวิกฤตจากการถูกโดดเดี่ยวทางการเงินอย่างต่อเนื่อง อนึ่ง การกำหนดปีงบประมาณอัฟกานิสถาน เริ่มจาก 21 ธ.ค.ในแต่ละปี ไปจนถึง 20 ธ.ค.ของปีถัดไป

สกุลเงิน ตัวย่อ : อัฟกานี (Afghani/AFN)

อัตราแลกเปลี่ยนต่อดอลลาร์สหรัฐ : 1 ดอลลาร์สหรัฐ : 70 อัฟกานี

อัตราแลกเปลี่ยนต่อบาท : 1 บาท : 2.15 อัฟกานี (พ.ย.2568)

ดัชนีเศรษฐกิจสำคัญ (ปี 2568)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) : 18,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ : -2.90%

รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี : 385.63 ดอลลาร์สหรัฐ

แรงงาน : 9,132,918 คน

อัตราการว่างงาน : 13.3%

อัตราเงินเฟ้อ : 0.1% (เม.ย.-พ.ค.68)

ผลผลิตทางการเกษตร : ผลไม้สด ผลไม้อบแห้ง ฝ้าย ผัก ลูกเกด องุ่น มะเดื่อ และหญ้าฝรั่น

ผลผลิตอุตสาหกรรม : เหมืองแร่ สิ่งทอ สบู่ น้ำแร่ ซีเมนต์ พรมทอมือ และก๊าซธรรมชาติ

ดุลบัญชีเดินสะพัด : -

ดุลการค้าระหว่างประเทศ : ขาดดุล 5,287 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ก.ย.2568)

มูลค่าการส่งออก : 748 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ก.ย.2568)

สินค้าส่งออก : เกด (ผลไม้ตระกูลอินทผลัม) มะกอก ฝ้าย แอปริคอต หญ้าฝรั่น พิสตาชิโอ องุ่น เครื่องดื่ม และสินค้าเกษตร

คู่ค้าสำคัญ : จีน อินเดีย ปากีสถาน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ คาซัคสถาน เติร์กเมนิสถาน และอิรัก

มูลค่าการนำเข้า : 6,035 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ก.ย.2568)

สินค้านำเข้า : เครื่องจักรและอุปกรณ์ อาหาร สิ่งทอ และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

คู่ค้าสำคัญ : จีน อิหร่าน และปากีสถาน

ทรัพยากรธรรมชาติ : ก๊าซธรรมชาติ ปิโตรเลียม ถ่านหิน ทองแดง ตะกั่ว สังกะสี เหล็กกล้า แร่ธาตุหายาก และอัญมณี

การทหาร กองทัพตอลิบานมีกำลังพลประจำการประมาณ 172,000 นาย ซึ่งนับรวมสมาชิกกองกำลังตอลิบานทั้งหมด และตั้งเป้าจะขยายกำลังพลให้ถึง 200,000 นาย โดยเปิดรับอดีตเจ้าหน้าที่กองกำลังความมั่นคงของรัฐบาลเดิม (Afghan National Security Forces-ANSF) เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพด้วย ทั้งนี้ รัฐบาลตอลิบานให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ โดยเฉพาะการต่อต้านภัยคุกคามจากกลุ่ม Islamic State-Khorasan Province (ISKP) ซึ่งยังคงเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่มีศักยภาพก่อเหตุรุนแรงต่อเสถียรภาพของประเทศเป็นระยะ

ด้านการจัดกำลังและความพร้อมรบ ตอลิบานพยายามปรับโครงสร้างกองกำลังให้มีลักษณะใกล้เคียงกองทัพปกติ โดยยังคงยึดกรอบโครงสร้างบางส่วนของกองกำลังเดิม (Afghan National Defense and Security Forces-ANSDF) ไม่ว่าจะเป็นหน่วยปฏิบัติการพิเศษ หน่วยทหารราบเบา รวมถึงระบบควบคุมบังคับบัญชา อย่างไรก็ตาม ชีตความสามารถโดยรวมของกองทัพใหม่ยังถูกจำกัดด้วยปัจจัยเชิงสถาบันหลายประการ เช่น การขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้านซ่อมบำรุงและโลจิสติกส์ การขาดแหล่งสนับสนุนทางเทคนิคจากต่างประเทศ สถานการณ์ด้านความมั่นคงที่ยังผันผวนในหลายพื้นที่ และแรงกดดันจากปฏิบัติการตอบโต้กลุ่มติดอาวุธที่ยังคงเกิดขึ้นต่อเนื่อง ปัจจัยเหล่านี้ทำให้การยกระดับขีดความสามารถของกองกำลังทหารชุดใหม่ดำเนินไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป และยังไม่อาจพัฒนาไปถึงระดับกองทัพสมัยใหม่ที่มีระบบครบวงจรได้ในระยะใกล้

ด้านยุทธโธปกรณ์ ตอลิบานยังคงพึ่งพาอาวุธที่ยึดหรือได้รับตกทอดจาก ANSF และสหรัฐฯ เป็นหลัก ได้แก่ ยานรบหุ้มเกราะ เช่น รถถัง T-62M รถหุ้มเกราะ MaxxPro และยานเกราะล้ออย่าง MSFV อาวุธประเภทปืนใหญ่ ประกอบด้วย ปืนใหญ่อากาศ D-30 จรวดหลายลำกล้อง BM-21 และปืนครกขนาด 82 มม. ส่วนอากาศยานที่ยังใช้งานได้มีจำนวนจำกัด ได้แก่ Cessna 208B เครื่องบินลำเลียง An-26/An-32 รวมถึงเฮลิคอปเตอร์ Mi-25/Mi-35 และ UH-60A Black Hawk ซึ่งประสบปัญหาด้านการซ่อมบำรุงและการหาอะไหล่ สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนว่า กองทัพตอลิบานยังต้องพึ่งพายุทธโธปกรณ์หลากหลายชนิดจากหลายแหล่ง และขาดระบบบำรุงรักษาที่เป็นเอกภาพ ส่งผลให้ขีดความสามารถทางทหารโดยรวมยังไม่มั่นคงในระยะยาว ทั้งในด้านความพร้อมรบและการพัฒนาไปสู่กองทัพสมัยใหม่อย่างยั่งยืน

ปัญหาด้านความมั่นคง

1) ปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ โดยเฉพาะภัยคุกคามจากกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มติดอาวุธหลายกลุ่ม โดยกลุ่มที่ก่อเหตุรุนแรงอย่างต่อเนื่องและถือเป็นศัตรูหลักของรัฐบาลตอลิบาน ได้แก่ กลุ่ม Islamic State-Khorasan Province (ISKP) รวมถึงกลุ่ม National Resistance Front of Afghanistan (NRF) และ Afghanistan Freedom Front (AFF) นอกจากนี้ ยังมีสมาชิกกลุ่มอัลกออิดะฮ์บางส่วนพำนักอยู่ในประเทศ รวมถึงกลุ่มติดอาวุธที่เป็นพันธมิตรกับตอลิบาน เช่น กลุ่ม Islamic Movement of Uzbekistan (IMU) และกลุ่ม East Turkestan Islamic Movement (ETIM)/Turkistan Islamic Party (TIP) ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง

2) ปัญหาความขัดแย้งกับปากีสถานทวีความรุนแรงขึ้นจากการที่กลุ่มก่อการร้ายหลายกลุ่มเข้าไปตั้งฐานที่มั่นใกล้เขตชายแดน ทำให้เกิดการปะทะและการโจมตีตามแนวชายแดนบ่อยครั้ง ส่งผลกระทบต่อการค้า การขนส่ง และเศรษฐกิจของปากีสถาน เนื่องจากจุดผ่านแดนต้องปิดเป็นระยะ ขณะเดียวกัน จำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บทั้งฝ่ายทหารและพลเรือนจากทั้งสองประเทศเพิ่มขึ้นในปี 2568

3) ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐานของผู้พลัดถิ่นจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปากีสถานและอิหร่านซึ่งมีผู้อพยพชาวอัฟกันรวมกันกว่า 2 ล้านคน ผลักดันผู้อพยพจำนวนมากกลับประเทศ โดยปากีสถานผลักดันชาวอัฟกันที่ไม่มีเอกสารกว่า 1.13 ล้านคน (ข้อมูล ก.ค.2568) ส่วนอิหร่านผลักดันมากกว่า 1 ล้านคน (ข้อมูล มี.ค.2568) ทำให้รัฐบาลตอลิบานต้องรับมือกับภาระการดูแลประชาชนจำนวนมากที่กลับถิ่นฐาน

ท่ามกลางข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากรพื้นฐาน เช่น ที่พักชั่วคราว การรักษาพยาบาล น้ำ อาหาร และการบริการขั้นพื้นฐานอื่น ๆ ขณะที่อัฟกานิสถานยังเผชิญปัญหาเศรษฐกิจเรื้อรังจากความขัดแย้งภายในที่ดำเนินมาอย่างยาวนาน

4) ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน รายงานของ Human Rights Watch (HRW) ระบุว่า อัฟกานิสถานมีประชากรกว่า 23 ล้านคน ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงด้านสิทธิมนุษยชน หลังตอลิบานเข้าปกครอง โดยเฉพาะสตรีและเด็กผู้หญิงที่ถูกจำกัดเสรีภาพด้านการศึกษา การทำงาน การเดินทาง การใช้ชีวิตประจำวัน รวมถึงการเข้าถึงบริการสาธารณะและด้านสุขภาพ อีกทั้งยังถูกห้ามแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ นอกจากนี้ การลงโทษประหารชีวิตต่อหน้าสาธารณะตามกฎหมายอิสลามเพิ่มขึ้นกว่า 20 ราย ในช่วงปี 2568 สำหรับสื่อมวลชน ตอลิบานสั่งปิดสื่อหลักและสื่อท้องถิ่นกว่า 20 แห่ง พร้อมทั้งมีเหตุคุกคาม ช่มชู้ จับกุม และสังหารนักข่าวกว่า 140 เหตุการณ์ โดยการรายงานข่าวต้องผ่านการอนุญาตจากรัฐ เน้นการเผยแพร่ข่าวเชิงทางการและหลีกเลี่ยงประเด็นวิพากษ์วิจารณ์หรือกระทบต่อรัฐบาล

5) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ทั้งภัยแล้ง ดินทรุด ดินเสื่อม น้ำท่วม และน้ำแข็งละลาย ส่งผลให้บ้านเรือนและพื้นที่การเกษตรเสียหาย ประชาชนขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ เกิดปัญหาสุขอนามัยและความมั่นคงทางอาหาร โดยเมื่อปี 2568 มีประชาชนกว่า 500,000 คน ต้องอพยพและกลายเป็นผู้พลัดถิ่น และอัฟกานิสถานยังเผชิญแผ่นดินไหวครั้งใหญ่เมื่อ ส.ค.2568 และ พ.ย.2568 ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 2,500 คน บาดเจ็บกว่า 3,700 คน และบ้านเรือนเสียหายกว่า 6,700 หลัง เนื่องจากอัฟกานิสถานตั้งอยู่บนรอยต่อของแผ่นเปลือกโลก อีกทั้งภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและพื้นที่ลาดชัน ทำให้การเข้าช่วยเหลือเป็นไปอย่างยากลำบาก

สมาชิกองค์การระหว่างประเทศ เข้าร่วมองค์การระหว่างประเทศและกลุ่มความร่วมมือ ทั้งในฐานะสมาชิกและผู้สังเกตการณ์ รวม 48 แห่ง/กลุ่ม ที่สำคัญ เช่น SAARC OIC IOM ADB UNESCO UNHCR อย่างไรก็ตาม การที่กลุ่มตอลิบานยึดอำนาจจากรัฐบาลอัฟกานิสถานเมื่อ 15 ส.ค.2564 แต่ยังไม่ได้รับการรับรองสถานะรัฐบาลจากประชาคมระหว่างประเทศ ทำให้การเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศต้องสิ้นสุดลง

การขนส่งและโทรคมนาคม มีท่าอากาศยานนานาชาติ 4 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติ Hamid Karzai ในกรุงคาบูล ท่าอากาศยานนานาชาติ Kandahar ใน จ.กันดฮาร์ ท่าอากาศยานนานาชาติ Mazar-e Sharif ในเมืองมะซารีชะรีฟ และท่าอากาศยานนานาชาติ Herat ใน จ.เฮรัต นอกจากนี้ ยังมีฐานทัพอากาศ 3 แห่ง ที่รองรับภารกิจด้านการป้องกันประเทศและปฏิบัติการทางทหาร ด้านการคมนาคมทางอากาศ มีสายการบิน Ariana Afghan Airlines เป็นสายการบินแห่งชาติ ให้บริการทั้งเส้นทางภายในประเทศและต่างประเทศ ปัจจุบันมีเที่ยวบินระหว่างประเทศไปยังดูไบ อังการา อิสตันบูล ญิดดะฮ์ และมอสโก ขณะเดียวกันมีสายการบินเอกชนในประเทศ ได้แก่ Kam Air, East Horizon Airways และ Safi Airways ซึ่งช่วยรองรับความเชื่อมโยงด้านการเดินทางภายในประเทศ ระบบรถไฟอัฟกานิสถานในปัจจุบัน ประกอบด้วย 3 เส้นทางหลัก เชื่อมต่อกับเติร์กเมนิสถาน อุซเบกิสถาน และเมืองอู๋รุมณฑลเจ้าเจียงของจีน และมีแผนขยายเส้นทางเพิ่มเติมเพื่อเชื่อมต่อกับอิหร่านและปากีสถาน เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านโลจิสติกส์และการค้าภายในภูมิภาค การเดินทางภายในประเทศยังคงพึ่งพารถประจำทางและรถยนต์เป็นหลัก โดยมีเครือข่ายถนนยาวประมาณ 42,150 กม. ด้านโทรคมนาคม อัฟกานิสถานมีหมายเลขโทรศัพท์พื้นฐานให้บริการประมาณ 181,963 เลขหมาย (ปี 2566) และมีผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ประมาณ 22.3 ล้านเลขหมาย (ปี 2568) โดยใช้รหัสโทรศัพท์ระหว่างประเทศ +93 จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตประมาณ 13.2 ล้านคน (ปี 2568) และมีผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ประมาณ 4.05 ล้านคน (ปี 2568) ขณะที่รหัสโดเมนอินเทอร์เน็ตประจำประเทศ คือ .af

การเดินทาง ไม่มีเที่ยวบินตรงจากไทยไปอัฟกานิสถาน แต่สามารถเปลี่ยนเครื่องบิน เพื่อต่อไปยังอัฟกานิสถานได้ที่อินเดีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และปากีสถาน โดยมีสายการบิน เช่น Turkish Airlines สายการบิน Emirate สายการบิน Air India ให้บริการในเส้นทางเมืองหลวงของดินแดนสหภาพเดลี-คาบูล 24 เที่ยวบินต่อสัปดาห์ และเส้นทางดูไบ-คาบูล 48 เที่ยวบินต่อสัปดาห์ นักท่องเที่ยวไทยทุกคนที่ต้องการเดินทางไปอัฟกานิสถานต้องขอรับการตรวจลงตรา แต่เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มี สอท.อัฟกานิสถานประจำประเทศไทย ดังนั้น นักท่องเที่ยวจึงต้อง 1) ส่งหนังสือเดินทางราชการผ่านกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อขอรับการตรวจลงตราจาก สอท.อัฟกานิสถาน ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ และ 2) ขอรับการตรวจลงตราด้วยตนเองที่ สอท.อัฟกานิสถาน ณ ดูไบ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ในอัฟกานิสถานยังมีอันตรายสูงจากการสู้รบรุนแรงในหลายพื้นที่ จึงต้องเพิ่มความระมัดระวังเป็นพิเศษ เวลาที่อัฟกานิสถานช้ากว่าไทย 2 ชม. 30 นาที

สถานการณ์สำคัญที่น่าติดตาม

1) การปราบปรามกลุ่ม Islamic State-Khorasan Province (ISKP) ซึ่งมีจำนวนสมาชิกมากขึ้น และมีศักยภาพในการก่อเหตุสูง โดยเฉพาะการโจมตีด้วยมือระเบิดฆ่าตัวตาย กลุ่ม ISKP มุ่งเป้าหมายโจมตีชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวชีอะฮ์ (ชนเผ่า Hazaras) รวมถึงผลประโยชน์ของรัฐบาลตอลิบานอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ตอลิบานเข้าปกครองประเทศ ทั้งนี้ ISKP มีเครือข่ายในปากีสถานและเคยก่อเหตุระเบิดครั้งใหญ่หลายครั้งจนหลายประเทศในเอเชียกลาง เช่น อุซเบกิสถาน คาซัคสถาน และรัสเซีย มองว่า ISKP เป็นภัยคุกคามสำคัญที่ต้องร่วมมือกับรัฐบาลตอลิบาน เพื่อรับมืออย่างเร่งด่วน

2) ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลตอลิบานกับปากีสถานกรณีกลุ่ม Tehrik-e Taliban Pakistan (TTP) เกิดจากสมาชิก TTP ส่วนใหญ่หลบซ่อนในอัฟกานิสถานและข้ามพรมแดนไปก่อเหตุในปากีสถานอย่างต่อเนื่อง ปากีสถานจึงเรียกร้องให้รัฐบาลตอลิบานหยุดยั้งไม่ให้ TTP ใช้ดินแดนอัฟกานิสถานเป็นฐานเคลื่อนไหว แต่ตอลิบานปฏิเสธ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศตึงเครียดมากขึ้น แม้จะมีการเจรจาล่าสุด ที่เมืองอิสตันบูล ตุรกี เมื่อ พ.ย.2568 แต่ไม่สามารถบรรลุข้อตกลงหยุดยิง และมีแนวโน้มว่าจะเกิดการปะทะต่อเนื่องและรุนแรงยิ่งขึ้น

3) การละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพสื่อยังคงรุนแรงและน่าห่วงกังวลอย่างยิ่ง สะท้อนจากการออกกฎหมายและมาตรการที่เข้มงวดต่อสตรี ทั้งในด้านการศึกษา การทำงาน การเดินทาง และการดำเนินชีวิตประจำวัน ตลอดจนการบังคับใช้บทลงโทษขั้นรุนแรงตามกฎหมายชะรีอะห์ นอกจากนี้ รัฐบาลยังเพิ่มมาตรการตรวจสอบ สอดส่อง และควบคุมสื่ออย่างเข้มงวด รวมถึงจำกัดการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ และแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่และรับข้อมูลข่าวสารของประชาชน

4) การสร้างการยอมรับรัฐบาลตอลิบานจากประชาคมระหว่างประเทศ ปัจจุบัน มีเพียงรัสเซียที่ให้การรับรองรัฐบาลตอลิบานอย่างเป็นทางการเมื่อ 17 เม.ย.2568 หลังจากกลุ่มตอลิบานปกครองประเทศมากกว่า 2 ปี โดยไม่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล แม้ตอลิบานพยายามสร้างความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในเอเชียกลาง ซึ่งบางประเทศถอดชื่อกลุ่มตอลิบานออกจากบัญชีกลุ่มก่อการร้ายแล้ว รวมถึงมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับจีน กาตาร์ ตุรกี และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ แต่ประเด็นการละเมิดสิทธิสตรีและเด็กผู้หญิงยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการยอมรับในระดับนานาชาติ

5) ความเสี่ยงต่อภัยพิบัติจากสภาพภูมิอากาศแปรปรวน อัฟกานิสถานมีความเปราะบางสูงต่อภัยธรรมชาติ ทั้งภัยแล้ง อุทกภัย ดินถล่ม และแผ่นดินไหว ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งนี้ จำนวนประชากรที่พลัดถิ่นภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นำไปสู่วิกฤติมนุษยธรรม เนื่องจากข้อจำกัดด้านภูมิประเทศ งบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน มาตรการรับมือภัยพิบัติ และข้อกำหนดทางศาสนา นอกจากนี้ ปัญหาดังกล่าวยังสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจต่ออัฟกานิสถานเป็นมูลค่ามหาศาล

ความสัมพันธ์ไทย-อัฟกานิสถาน

ไทยและอัฟกานิสถานเริ่มฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตอีกครั้ง หลังจากสหรัฐฯ โค่นล้มกลุ่มตอลิบาน เมื่อปี 2544 โดยก่อนหน้านี้ ไทยเคยยุติความสัมพันธ์ทางการทูตกับอัฟกานิสถานในช่วงที่สหภาพโซเวียต เข้ายึดครองอัฟกานิสถานเมื่อปี 2522 ทั้งนี้ ไทยและอัฟกานิสถานดำเนินความสัมพันธ์ผ่านเวทีการเมือง ระหว่างประเทศ และให้ความช่วยเหลือในระดับทวิภาคี เช่น การบรรเทาทุกข์ การฝึกอบรม และการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด รวมถึงการส่งเสริมการปลูกพืชทดแทนฝิ่น นอกจากนี้ ไทยเคยส่งทหารช่างไปช่วยซ่อมแซมสนามบิน บากรัมของอัฟกานิสถานเพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูประเทศ และบริจาคเงินช่วยเหลืออัฟกานิสถานหลังเหตุการณ์ แผ่นดินไหวเมื่อปี 2566 ปัจจุบัน ไทยยังไม่ยอมรับรัฐบาลตอลิบานในฐานะรัฐบาลอัฟกานิสถานอย่างเป็นทางการ และยังไม่มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม ไทยมอบหมายให้ สอท. ณ กรุงอิสลา มาบัด ปากีสถาน มีเขตอาณาครอบคลุมอัฟกานิสถาน ขณะที่อัฟกานิสถานมอบหมายให้ ออท.อัฟกานิสถาน ณ กรุงอิสลา มาบัด ดำรงตำแหน่ง ออท.อัฟกานิสถานประจำประเทศไทยเพิ่มเติม เพื่อดูแลความสัมพันธ์กับไทย

มูลค่าการค้าระหว่างอัฟกานิสถานกับไทยห้วง ม.ค.-เม.ย.2568 อยู่ที่ 186,060,000 บาท โดยที่ ไทยส่งออกสินค้าไปยังอัฟกานิสถานมูลค่า 185,700,000 บาท และนำเข้าสินค้ามูลค่า 360,000 บาท สินค้า ส่งออก-นำเข้าที่มีมูลค่าสูง 5 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ยานพาหนะและชิ้นส่วน อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้า สินค้าเกษตรกรรม รวมถึงอัญมณีและเครื่องประดับ ปัจจุบัน ยังไม่มีโครงการลงทุน จากอัฟกานิสถานที่ยื่นขอรับการส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment of Thailand-BOI) และยังไม่ปรากฏโครงการร่วมลงทุนของไทยในอัฟกานิสถาน ทั้งนี้ มีคนไทย เดินทางไปอัฟกานิสถานน้อยมาก พบเพียงผู้ผลิตสื่อออนไลน์ (YouTuber) 2-3 รายที่เดินทางไปในช่วงที่รัฐบาล ตอลิบานปกครองประเทศ และไม่ปรากฏข้อมูลการพำนักรักของชาวไทยในอัฟกานิสถาน ซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนน้อยมาก หรืออาจไม่มีเลย

นาย Muhammad Hassan Akhund
(Mullah Muhammad Hassan Akhund)

ตำแหน่ง	- รักษาการ นรม.อัฟกานิสถาน
เกิด	- ไม่แน่ชัดว่าเกิดเมื่อปี 2488 หรือปี 2493 (อายุ 76 หรือ 81 ปี/ปี 2569) ที่ Pashmul อำเภอ Panjwayi (ปัจจุบันคือ อำเภอ Zhari) จังหวัดกันดาฮาร์ เชื่อกันว่า สืบเชื้อสายมาจากนาย Ahmad Shah Durrani ผู้ก่อตั้งอัฟกานิสถาน ยุคใหม่ ซึ่งปกครองอัฟกานิสถานระหว่างปี 2290-2315
สถานภาพ	- สมรสขณะมีอายุได้ 21 ปี
ประวัติทางการเมือง
ไม่ระบุปี	- ผู้ว่าการจังหวัดกันดาฮาร์
- สมาชิกสภาผู้นำกลุ่มตอลิบาน (Rahbari Shura)
27 ก.ย.2539-13 พ.ย.2544	- รอง นรม. และ รมว.กระทรวงการต่างประเทศ ภายใต้รัฐบาลตอลิบาน
7 ก.ย.2564-ปัจจุบัน	- รักษาการ นรม.อัฟกานิสถาน
ข้อมูลที่น่าสนใจ	- มีชื่ออยู่ในบัญชีดำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council-UNSC) ตั้งแต่ 25 ม.ค.2544 ตามข้อมติที่ 1267 (2542) และ 1333 (2543)

คณะรัฐมนตรีอัฟกานิสถาน

ผู้นำสูงสุด	Mawlawi Hibatullah Akhundzada
นายกรัฐมนตรี	Mullah Muhammad Hassan Akhund
รองนายกรัฐมนตรี คนที่ 1 (ฝ่ายเศรษฐกิจ)	Mullah Abdul Ghani Baradar
รองนายกรัฐมนตรี คนที่ 2 (ฝ่ายบริหาร)	Molavi Abdul Salam Hanafi
รมว.กระทรวงกลาโหม	Mawlawi Muhammad Yaqoob Mujahid
รมว.กระทรวงมหาดไทย	Mawlawi Sirajudin Haqqani
รมว.กระทรวงการต่างประเทศ	Mawlawi Amir Khan Muttaqi
รมว.กระทรวงการคลัง	Mullah Mohammad Nasir Akhund
รมว.กระทรวงเหมืองแร่และปิโตรเลียม	Mullah Hidayatullah Badri (Gul Agha Ishakzai)
รมว.กระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรม	Haji Nooruddin Azizi
รมว.กระทรวงเศรษฐกิจ	Qari Din Mohammad Hanif
รมว.กระทรวงยุติธรรม	Sheikh Mawlawi Abdul Hakim Sharei
รมว.กระทรวงข่าวสารและวัฒนธรรม	Mullah Khairullah Khairkhwa
รมว.กระทรวงศึกษาธิการ	Sheikh Mawlawi Habibullah Agha
รมว.กระทรวงการอุดมศึกษา	Sheikh Neda Mohammad Nadim
รมว.กระทรวงสาธารณสุข	Mawlawi Noor Jalal Jalali
รมว.กระทรวงกิจการศาสนาและฮัจญ์	Sheikh Mawlawi Noor Muhammad Saqib
รมว.กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	Mullah Abdul Manan Omari
รมว.กระทรวงกิจการผู้พลีชีพและผู้พิการ	Mullah Abdul Majeed Akhund
รมว.กระทรวงเกษตร ชลประทาน และปศุสัตว์	Mawlawi Ataullah Omari
รมว.กระทรวงพลังงานและน้ำ	Alhaj Mullah Abdul Latif Mansoor
รมว.กระทรวงโยธาธิการ	Mullah Muhammad Essa Akhund
รมว.กระทรวงคมนาคมและการบินพลเรือน	Mawlawi Hamidullah Akhundzada
รมว.กระทรวงโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ	Hamdullah Nomani
รมว.กระทรวงฟื้นฟูและพัฒนาชนบท	Mullah Muhammad Yonus Akhundzada
รมว.กระทรวงการเคหะและการพัฒนาเมือง	Najibullah Hayat Haqqani
รมว.กระทรวงกิจการชายแดนและชนเผ่า	Mullah Noorullah Noori
รมว.กระทรวงผู้ลี้ภัยและการส่งตัวกลับประเทศ	Mawlawi Abdul Kabir
รมว.กระทรวงส่งเสริมคุณธรรมและป้องกันความชั่วร้าย	Sheikh Mohammad Khalid Hanafi
รมว.กระทรวงการจัดการภัยพิบัติ	Mullah Nooruddin Turabi
ผอ.หน่วยข่าวกรองอัฟกานิสถาน	Mullah Abdul Haq Wasiq
ผบ.กองกำลังตอลิบาน	Qari Fasihuddin

(พ.ย.2568)